

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta „ 3.— „ 4.50
za četrt leta „ 1.50; „ 2.25

Posamične številke se dobivajo v prodajnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.

Na naročbe brez priložene naročnine se upravnštvo ne ozira.

EDINOST

Oglaš in oznanila se računa po 8 nov. vsakega v petiti; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.
Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd. se računa po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uradništvu v ulici Carintia št. 25. Vsako pismo mora biti izankovano, ker ne frankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in inserate prilažimo upravnštvo v ulici Carintia 25. Odprte reklamacije so prosto pošlino.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

V edinost je m.č.

Vabilo na naročbo.

Ob bližajočem se koncu leta obračamo se po stari časnikarski navadi do naših častitih naročnikov. Jediní naš namen je koristiti narodu našemu; a da nam je možno vestno vršiti to svojo nalogo, treba je, da nas tudi naročniki naši istotako vestno podpirajo. Prosimo torej, da nam doseđanji naročniki ostanejo zvesti in da nam pridobijo novih, kjer le morejo. Izdatna podpora od strani slavnega občinstva nam bode v posebno izpodbujo v sveti borbi naši.

Cena listu je:

za vse leto . gld. 6.—
za polu leta „ 3.—
za četrt leta „ 1.60

Uredništvo in upravnštvo.

Srca kviško!

Pišemo leto 1890; pri koncu devetnajstega stoletja smo. Skoro, skoro mine devetnajst stoletij, odkar se je trpečemu človeštvu porodil Odrašenik.

Dolga doba to, dolga vrsta let. Mnogo je v tej dolgi dobi nastalo novega in se tokom časa zopet zrušilo. V tej dolgi dobi vidimo narode, pred katerimi je trepetal ves svet — danes so le mrtaška senca; vidimo silne države in slavne dinastije — izginil je njih blek in sijaj in izginila je njihova moč. Človeštvo se jih le redkokdaj spominja; le objektivna zgodovina pripoveduje nam in vestno sodi o njih dobrih in slabih činih; starodavne šege in globoko ukoreninjeni običaji izginevajo in na njihovo mesto stopajo druge šege in drugi odnošaji, primerni duhu časa respektivne dobe v dolgi vrsti

stoletij. Dà: vsemu, kar je posvetnega, je usojeno, da premine; ali onega dne, ko se je Božji Sin ušločel, da odreši vzdihajoče človeštvo iz strašnih spon, da je postavil na čisto novo, krščansko podlago: onega dne spominjajo se vsi narodi in vsa ljudstva in ga praznujejo isto iskrenostjo in isto pobožnostjo, kakor so ga praznovali pred 100, 200, 500, 1000 itd. leti. Po vsem svetu vro ob teh svetih praznikih nebrojne množice v hiše božje, da slavé Stvarnika na neskončni milosti; da slavé spomin rojstva božjega Sina; da se v molitvi spominjajo onega dne, ob katerem se nam je prižgala luč jedino-prave svete vere. Luč krščanska razsvetljava nam pot do večnega zveličanja naših duš; bliščeča ta luč nam pa je tudi razsvetlila pot do prave omike, znanosti in napredka. Z onim dnem zadobil je razvoj človeštva svoj novi uzvišeni pravec, z onim dnevom vatvarila se je prava, trdna podlaga človeški civilizaciji. Ni čuda torej, da se vsi narodi, ki so deležni neskončnih dobrot naše svete vere, iskreno vesele svetih, poezije polnih božičnih praznikov; okamenelo srce moral bi imeti oni, kojemu ne bi se v sveti pobožnosti topila duša, ko prestopi teh dni prag hiše božje. Uprav ob teh dneh zavedamo se živo neskončne dobrotljivosti Najvišjega; uprav ob teh dneh navdaja dušo našo sladka zavest, da smo lahko deležni božje milosti, ako le hočemo. Zato pa, mili narod slovenski, ne obupuj nikar: božja roka, ki je rešila vse človeštvo duševnih spon, dovede tudi tebe do prave narodne sreče. Združimo se torej ob teh sv. praznikih v iskreni molitvi, da izprosimo božje milosti rodu svojemu! Sursum corda!

—t—.

je bila nova uganjka, kajti neznano mi je bilo, da bi uprav takrat v bližini bival kak oficir. Kdo sta ta dva, česa iščeta tu? Bila sta že tako blizo mene, da sem razumel vsako besedico. Vstavita se, ne da bi pretrgala svoj pogovor. Potem sedeta na bližnjo kamenito klop. Jaz pa se potisnem še globeje v senco ciprese. Stvar me je začela jako zanimati, kajti glasovata se mi zdela znana. Toda ni mi bilo mogoče pogoditi, kdo da sta. Ni čuda: ko sem srečal v življenju svojem toliko ljudi, videl toliko obrazov in čul toliko glasov. Ali čujmo, kaj sta govorila, sedša na klop.

„Helena, kako bi se bil mogel nadejati, da se zopet snideva v takih odnošajih“ — vsklíkne strastno mladi oficir. — Meni se pa je zasvetilo v glavi, spoznal sem ta glas. Glas ta spomnil me je dogodka, kojega sem doživel pred petimi leti uprav na tem sprehajališču.

„Helena — nadaljeval je oficir — žalostno je bilo takrat najino slovo: kravali sta nama srei, ko ava si kraj tolimina sezala v roki — kakor ava mislila — za vedno“.

Sedaj nisem dvojil več: bil je znanec moj Ivan, nekdanji visokošolec in sedaj oficir. Ona pa je bila ista Helena, ista blaga dušica, ki je hotela iz plemenite ljubezni do svojega bolnega očeta — udati se neljubljenemu in nerazmernu staremu

Resna beseda ob resnem času.

(Konec).

Iz vsega, kar smo smo povedali, je jasno razvidno, da preti okolici naši pogin v materialnem obziru. Bojazen naša ni neosnovana, ampak povsem opravičena. Zastopnikov naših in slavne vlade dolžnost je, da vestno motre vprašanje, kaj da bi sledilo materialnemu propadu naše okolice. Pri tem pa ne menimo samo poslancev naše ožje domovine slovenske, ampak apelujemo na vse državne poslance, ki zastopajo razna slovanska plemena v državnem zboru, kajti tržaško vprašanje je zajedno državno vprašanje, kaj je zgovorno besedo dokazal kranjski deželni poslanec Ivan Hribar. Apelujemo na vse one, koji so si ohranili še iskrico avstrijskega čustva v srcu svojem.

Materialnemu propadu naše okolice sledil bi brezdvobeno tudi moralni propad. To bi značilo, kakor smo že rekli, začetek konca tržaški okolici; s tem pa bi se zrušila tudi trdna zaslomba, na kateri sloni tu pri nas lojalno čustvovanje. To je gola istina. Neoporečna istina je, da so nasprotni agitatorji demoralizovali že lep del okolice, ali tako daleč vender še ne sega njih pogubni vpliv, da bi v njih zatrli ona blaga čuta, ki sta od nekđaj dičila okoličane: čuta zvestobe do države in udanosti do cesarja. Krasne te lastnosti spoznala je že pokojna nepozabna cesarica Marija Terezija in priznala okoličanom posebne privilegije ustvarivši v tržaški okolici poseben batalijon, ki je mnogo let opravljal svojo službo zvesto in uzorno. Svojevta ta pa so spoznali tudi države sovražniki in so jim bili radi tega okoličanski vojaki trn v peti. Niso mirovali, dokler niso zrušili teh privilegijev naših okoličanov, ali starih tradicij glede dinastične zvestobe do

danes niso mogli zrušiti. Danes more še država za trdno in za vse eventualnosti računati na našega okoličana. Nje briga mora biti torej v prvi vrsti, da tudi tako ostane. Ako pa dovoli, da se širi mesta vpliv tudi na deželo, razširijo se izvestno tudi one tedencije, katere proizročujejo, da je en del našega mesta prebivalstva odprta rana na našem državnem telesu. Ako se dovoli, da okoličan naš propade materialno, pogreznil se bode v apatijo in nastala bode grobna tišina, kjer smo bili dosedaj vajeni čuti glasne pojave državljanske zvestobe; podrl se bode močan jez, ob katerem so se razbijali napori državi naši sovražnih elementov.

Ako pride do tega — kar nas Bog obvaruj — izginilo bode iz okolice avtonomno prebivalstvo, prilezlo pa bode od vseh strani novo prebivalstvo, in se tu ukorenidi, kojega moralna vrednost bi bila jako problematična. Vsaka stopinja, koju vlada stori, da doseže oni cilj, po katerem sedaj teži, bila bi le njej sami na kvar. Kajti boj — boj do noža — proti državi nevarnim elementom je danes ali jutri v Trstu neizogiben in boj ta bode tem težavniši, ako se vlada ne bode mogla opirati na kompaktno maso naše okolice. Vlada bi se svojo sedanjo namero le izpodžigala vejo, na kateri sedi: veja bi se ulomila in avstrijska avtoriteta telebnila bi na tla. Uverjeni smo sicer, da vlada pride do spoznanja, kako potrebna jej je slovenska okolica, ali bojimo se, da ne pride to spoznanje prepozno.

V interesu narodnosti naše, v interesu državne ideje prosimo odločilne kroge, da trikrat dobro premislijo, predno kaj store. Vprašanje naše okolice je državno vprašanje in nje obstoj prvi pogoj, ako hočemo udušiti dranega sovražnika.

PODLISTEK.

Dva večera na grajskem sprehajališču.

(Konec.)

Pet let je minolo po opisanem dogodku. Bila je zopet jesen, ko se vrnem v domovino svojo. In zopet bival sem v isti graščini. Nekega večera sprehajam se, neimejoč pravega namena, po grajskem sprehajališču. Nekoliko časa korajim gori in doli po svoji stari navadi, potem pa sedem na klop kraj velike ciprese.

Zamislil sem. Spomini na razne dogodke življenja mojega vzbudili so se mi. Vtisi, ki so delovali v tujini na dovtetno dušo mojo, jeli so se oživljati. Tu pa tam sem se sicer nasmehljaj — spominjaj se kajega smešnega dogodka — ali z večine prevladal je melanholičen čut. Vsaj nam je vsem usojeno, da doživimo več žalostnih, nego veselih dogodkov.

Tako premišljujoč začujem kar nenkrat, da se bližati dve osebi. Bila sta v živem pogovoru. Kdo bi mogel neki to biti? Radovednost moja bila je še večja, ko sem se po glasu prepričal, da je jeden teh dveh — ženska. Kmalu sta se toliko približala, da sem opazil njuni osobi. Res je bila ženska, on pa — oficir. To pa mi

možu. Ali prišlo je drugače, kakor poizvemo iz nadaljnega njunega pogovora.

„Dà Helena, odpovedal sem se že bil vsem svojim nadejam. Resignirano udal sem se svoji usodi. — Uverjen sem bil, da si postala prostovoljna žrtva ljubezni do svojega očeta. Prestala si mnogo revica“.

„Da mnogo sem trpela, dragi Ivan, ali trpela sem voljno, kajti prepričana sem bila, da je takó moja dolžnost. Ko ava se istega večera pred petimi leti ločila, vrnila sem se domov žalostna in obupana. Legla sem v postelj, ali preobvladala me je žalost: krepost moja ni bila tako jaka, kakor sem mislila. Celo noč nisem zasnila očesa. Slika žalostne mi bodočnosti stala mi je nepremično pred očmi; nisem se mogla iznebiti pogleda na to sliko. Premišljevala sem, kako ukreniti, da stvar vsaj nekoliko zavlečem. Nisem sicer prišla do pozitivnega načrta, ali sklenila sem, to poskušati za vsako ceno. In posrečilo se mi je to laglje, nego sem si domišljala. Mile moje prošnje so izposlovale nekoliko tednov odloga. Mej tem se je pa dogodilo nekaj, kar bi si ne bila nadejala: oče so popolnoma ozdraveli. Ko se je pa stvar tako nenadejano srečno zasukala, bil mi je položaj ves drugi.“

Zdravemu očetu že smem povedati, kar bolnemu nisi smela — mislila sem si.

In povedala sem mu vso resnico, pojasnila mu vzroke svojemu dotakratnemu vedenju. In bil je tudi v teh trenutkih dobri. Ljubeci me oče; odgovoril mi je: Helena, jaz te nočem siliti; stori, kar ti srce velewa. O dragi Ivan, ni mi móči opisati veselja, ki je zavladalo v srcu mojem, ko sem čula odrešilne te besede. Dà, rešena sem bila spon in smela sem zopet misliti na-te, ne da bi to bilo greh. In mislila sem mnogo na-te; vera, da se zopet združiva, postala je v meni nezrušljiva: vera in nada v boljšo bodočnost. Ivan, se še spominjaš mojih besedi, ko sem te tolažila, da človeku ni smeti nikdar obupati. In res je tako. Nebo nam pošilja svojo milost, ko se tega najmanj nadejamo. Mnogokrat se nam dozdeva, da vidimo na življenja obzorju teman nesrečonosen oblak, v resnici pa je le pohlevna meglica, ki le za trenutek zakriva solnce naše sreče. Zato, Ivan, ne obupuj nikdar!

Nastal je molk, toda dozdevalo se mi je, da sta se poljubila. Ali prisežem ne, ker nisem dobro videl. — Ko sta odšla ona dva, podal sem se tudi jaz v svojo spalnico ter vestno zabilježil novi ta dogodek v svojega življenja kroniko.

Kako da se je stvar konečno razvila, pogodita kaj lahko draga čitateljica in častiti čitatelj.

Gorje nam, ako bi bile glede naših vladnih krogov opravičene poslanca Ivana Hribarja besede: Wem nicht zu rathen ist, dem ist auch nicht zu helfen!

—t—.

Zavozili so, grdo zavozili — ljubljanski Slovenci.

S Kranjskega, zač. dec. [Izv. dop.]

Ravnokar bode 2 leti, ko je bilo veliko veselje na Kranjskem. O priliki cesarske 40letnice je slavnostni slovenski bogatin in domoljub g. J. Gorup napravil velikanske ustanove za slovenske šolske namene; ustanovil je bil štipendije za slovenske visokošolce in obetal, da bode z darilom 170.000 gld. pripomogel, da se ustanovi v Ljubljani slovenska višja deklinška šola. Za poslopje taki šoli je bil odločil 120.000 gld., za štipendije učenkam 50.000 gld. Kakor je to običajno pri vseh ustanovah, stavil je tudi on nekatere pogoje. Za 120.000 gld., katere on daruje, kupi naj dežela ali mesto Ljubljansko sedanjo bolniške poslopje (vrt poleg njega naj se po njemu pripusti), bolnica naj se drugod postavi, zunaj mesta. — Radi teh velikanskih darov (270.000 gld.) je ves slovenski svet slavil blagega mecena in veliko, veliko občin na Kranjskem imenovalo je g. Gorupa v znak spoštovanja in priznanja častnim občanom. Po preteku enega ali dveh let je pa občinstvo pričakovalo, da bi se ustanove slavnega mecena res — ustanovile, da bi iz njegovega daru postala kri in meso, z eno besedo: vse je pričakovalo ustanovitve slovenske višje deklinške šole, obdarovane z lepimi ustanovami (10 po 200 gld.) za slovenske učenke. Ali čakali in čakali smo zaman — namesto višje deklinške šole smo dobili po preteku 2 let le veliko prepira in razdora med ljubljanskimi Slovenci.

Zakaj smo Slovenci tako zaželeli večjega izobraževališča za deklice? Za našo ljudsko šolsko mladino imeli smo dozdaj le nižje organizovane ljudske šole (1 do 3 razrednice), višje organizovane ljudske šole so bile le slovensko-nemške, ali čisto nemške ali laške.

Za višjo izobraženje (v 5., 6., 7. razredu) pošiljali so tudi Slovenci svoje hčerke v samostane, kjer so se sicer dobro odgojevale, toda vse le v nemškem ali laškem jeziku.

Za izobraženje deklic zadostuje, da se teoretičnih naukov uče od 6. do 14. ali 15. leta; naprej naj se uče praktičnih predmetov. (Izjema je tukaj edino le pri učiteljskih pripravnicah.) Za učenje v dobi od 6. do 14. leta skrbi ljudska šola. Ta je pa dvojna: splošna ljudska in meščanska. Slovenci imamo do zdaj v svojem jeziku le splošne ljudske učilnice: slovenskih meščanskih šol nimamo. Kar je te vrste učilnic na slovenskih tleh, so nemške, n. pr. v Mariboru 2 (deklinška, deška je še le letos deželni zbor ustanovil), v Celju (deška), v Celovcu (deška in deklinška) in v Krškem (deška), kjer je bogati in šoli prijazni nemško-misleči Hočevar podaril v ta namen 100.000 gld. vredno šolsko poslopje in 30.000 gld. za ustanove s pogojem, da bode šola nemška.

Da bi Slovenci dobili veliko meščanskih šol, za to ni veliko potrebe, ker imamo le majhna mesta, katera smemo svoja imenovati. V smislu naših šolskih postav in novejših ministerskih naredeb treba je prej snovati ljudske šole (1, 5 ali 6 razrednice). Le kjer so že 5 (6) razrednice, če za veliko število otrok več ne zadostujejo, osnuje naj se meščanska šola, ki ima po postavi 3 razrede. Na Kranjskem bi se v smislu deželne postave morala v vsakem okraju ustanoviti vsaj ena meščanska šola, a namesto 12 takih učilnic je do zdaj le ena sama, in še ta je nemška. 12 meščanskih šol sicer na Kranjskem treba ni; potrebovali bi samo še 3

do 4. n. pr. v Idriji, kjer je pri velikem številu prebivalstva tudi veliko otrok, v Kranji (namesto gimnazija) in v Ljubljani. V slovenskem središču je dosta otrok. Dekli, katerim bi meščanska šola tudi dobro došla, sicer že najdejo prostora v realki in v gimnazijah; deklice pa iščejo zavetja le v ljudskih šolah. Ljudske deklinške šole so pa v Ljubljani vsled tega prenapolnjene. Zato ste se morali na osem razredov razširiti 2 deklinški ljudski šoli v Ljubljani, mestna pri sv. Jakobu in nunška pri Uršulinkah. To pa ni bilo v zmislu najnovejših ministerskih naredeb. Kar so storile nune v samostanu, za to se ne brigamo; one imajo privatno šolo, naj store ž njo, kar hočejo.

Da so pa šolske gosposke javno deklinško šolo pri sv. Jakobu razširile na osem razredov, to moramo pa grajati, prvič radi tega, ker novejša ministerska naredba žele imeti le 5 razredne šole: mesto 6., 7. in 8. razreda ljudske šole hočejo imeti meščansko šolo. Pri sv. Jakobu se je leta 1888 odprl 6., leta 1889. 7. razr. in letos 8. razred. Ondi bi se bila morala namesto teh 3 najvišjih razredov tvoriti slovenska deklinška meščanska šola. S tem bi se bilo vstreglo postavam in naredbam, pa tudi slavnemu domoljubu Gorupu, ki s svojim darom ni hrepenel po deklinški srednji šoli (liceju), ampak le po višji deklinški šoli, ki v zmislu obstoječih postav in šolskih razmer ne more drugzga biti nego deklinška meščanska šola. Z malimi stroški bi bili torej že lahko imeli slovensko deklinško meščansko šolo v Ljubljani, ako bi bile šolske gosposke svojo nalogo umele.

Kar so zakriville šolske gosposke, ki sicer svojo napako še vedno lahko popravijo, ako 6. 7. in 8. razred pri sv. Jakobu premené v meščansko šolo, to je hotel krajinski deželni odbor bolje narediti. Sklical je enketo šolnikov in mestnih odborikov v posvet, kakošna šola naj se z Gorupovim darilom ustanovi. Odločil se je v zmislu postav za novo deklinško meščansko šolo. Taka šola izročena možkim močem, bila bi še dokaj potrebna, čeravno ste že 2 osemrazredni deklinški šoli v Ljubljani. Stala bi na leto ljubljansko mesto blizo 6000 gld. Seveda bi bilo to precejšnje breme za davkoplačevalce; ali sprejeti se tako breme mora, ker je g. Gorup dal 120.000 f. za bolniško poslopje, ki postane last mesta, in še za deklinške ustanove 50.000 f. To je že velik dobiček. Drug dobiček bode po imelo mesto od deklic, ki bi iz cele Slovenije prišle v prvo slovensko meščansko šolo. Zoper tako šolo, ki Nemcem seveda ni po volji, začeli so ugovarjati prav hudoněkateri „konservativni“ Slovenci. Tem ni bilo po volji, da se osnuje ta šola v zmislu sedanjih postav, katere imajo za brezverske, in da se izroči učiteljem, in ne nunam, ki so bile med tem osnovale nekako gospodinjstvo šole, kateri je letos deželni zbor dal že 500 gld. oz. 1000 gld. podpore, čeravno ima le 5 gojenk. Gorupava šola v rokah učiteljev se je zdela tem Slovincem prevelika konkurenca nunškim šolam. Zato so vpeljali veliko agitacijo zoper njo; agitovali so zoper njo v katoliško-političnem društvu, v mestnem in deželnem zboru, posebno pa po „Slovincu“. Ta agitacija zoper to šolo je žalila globoko vse domoljubne Slovence, vse učitelje in gotovo tudi blazega mecena g. Gorupa.

Vendar s tem početjem ne bi bili veliko dosegli, ako ne bi bili sami prijatelji Gorupovi, napredni domoljubi, drugo napako, še večjo, storili. V mestnem zboru ljubljanskem so se ti možje, ki imajo sicer dobro voljo, izrekli, da se z Gorupovim darom ne ustanovi ne licej (srednja šola), ne nižja deklinška šola, pa tudi ne deklinška meščanska šola (ki je vendar v smislu postav in tudi dejansko višja deklinška šola) ampak neka druga šola z občinim imenom, s preslabo definovanim in

nepostavnim izrazom „višja deklinška šola“, ki bi stala na leto 12.000 gld. Vprašamo te gospode, v katero kategorijo avstrijskih šol naj taka šola spada? Na katero postavu naj se taka šola opira? Zakaj naj bode ta šola tako draga? Kakošna bode njena organizacija? Ali bode imela taka šola, ki ne bode niti ljudska, niti meščanska, niti srednja, dovolj učenk; dovolj učenk zdaj, ko je še toliko višje organizovanih ljudskih šol v Ljubljani!?

Ta vprašanja so razkačila domoljubne šolnike, ki razmere poznajo, še bolj pa principijelne nasprotnike višjih deklinških šol, osnovanih na sedanjih šolskih postavah. „Konservativni“ Slovenci v Ljubljani so se neizmerno jezili, da bi šola toliko stala. Ker niso v mestnem zboru, ki je za šolo od dežele terjal 4000 f. letne podpore, ničesar opravili, zaleteli so se v zadnjo instancijo, k deželnemu zboru. Tukaj so pikali in dražili še celo blagega darovatelja Gorupa in se v dosego svojega namena združili — z nasprotniki, z nemškutarji. — „Konservativni“ Slovenci in nemškutarji so imeli večino, ko se je za Gorupovo šolo odbila letna podpora 4000 gld. In tako je ta šola vsaj za eno leto, če ne za vselej, pokopana.*) Pogrebcev je dosta bilo: 1.) ljubljanske šolske gosposke, ki niso pri sv. Jakobu že pred 2 letoma napravile deklinške meščanske šole; 2.) mestni zbor, ki ni bil s cenejšo in postavno meščansko šolo zadovoljen; 3.) konservativni ali klerikalni Slovenci in 4.) nemškutarji, ki se zdaj najbolj v pest smejejo.

„Das ist der Fluch der bösen That, dass sie fortwährend Böses muss gebären.“**)

I. L.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Obče je menenje, da grof Taaffe za sedaj ne misli odstopiti, in da sploh vse pri starem ostane, ampak da bode Taaffe gotovo vodil prihodnje državnozbornske volitve. Tudi dunajska „Neue Freie Presse“ je tega menenja. List piše: Verrojeten je izrek grofa Hohenwarta, da se pred volitvami ne izvrše nikake spremembe in da bode grof Taaffe sam vodil nove volitve.

Njeg. Veličanstvo potrdilo je postavu o združenju mesta dunajskega s predmestji.

V dolenje-avstrijskem deželnem zboru bila je ostra debata radi dovoljenja subvencije zavodu „Lehrhingsheim“ (zavod za obrtniške vajence). Dr. Weitlof se je potezal za subvencijo, pri tem pa izrekel za nas jako interesantno izjavo, da je temu zavodu nalog, skrbeti za naraščaj nemškemu obrtniškemu stanu, kajti na Dunaju je sedaj razmerje mej češkimi in nemškimi vajenci 75:25. Dr. Lueger se je protivil dovoljenju namerovane subvencije, kajti rečeni zavod nima humanitarnega značaja in je izključljivo narodni zavod.

Posvetovanja mej Mladočehi, somišljeniki dra. Skarde in stranko realistov se nadaljujejo. Do formalnega združenja teh strank sicer še ni prišlo, a sporazumeli so se nekda skoro do čela. Dogovorili so se, da se osnuje posebna parlamentarna komisija mej Mladočehi in somišljeniki dra. Skarde. Dogovarjanja se nadaljujejo mej deželnozbornskim zasedanjem v mesecu januariju.

Vnanje države.

Govorilo se je, da je sv. Oče nevarno obolel. „Pol. Corr.“ pa piše, da se sv. Oče tako dobro počuti, kolikor le dopušča njega visoka starost. Prehladil se

je bil pač nekoliko, a odleglo mu je takoj drugi dan in je mogel vsprejemati v avdijenci.

Prince Franc Josip Battenberg, brat bivšega kneza bolgarskega, izdal je posebno knjigo o Bolgarski ter jo posvetil svojemu rečenemu bratu. V predgovoru tej knjigi pravi o onih časih, ko je bila Bolgarska še pod turškimi jarmom: „Bogata, z vinom in raznimi pridelki bogato obdarovana Bolgarija bila je plen nenasitljivim pašem. Kmetje so morali uradnike pod-upiti, da so dobili dovoljenje do žetve. Po nekaterih okrajih prešlo je vse premoženje v roke malo turških družin. Urade so prodajali, davke dajali v zakup. Uradnik, ki je vzel davke v zakup, nastopal je, da je dobil dani denar z odernskimi obresti vred povrnen. Zakupniki davkov morali so iz državljanov iztisniti ne le zakupnino, ampak tudi one svote, koje so potrošili za podkupovanje uradnikov. Po poti v Carigrad izgubil se je večji del nabranih davkov. Kar pa je pri tem država zgubila, nadomestila si je z prodajanjem uradov in konfiskovanjem premoženja in posebno po poslabšanju kovane denarja. To grozno zapravljanje uničilo je vsako plodono delovanje; prisililo je državljan, da niso pridobivali več, nego so potrebovali za vsakdanje potrebe, ker bi jim bili vsak večji dohodek ugrabili.“ — To je res žalostna slika. Ali vprašamo: kako se vedejo Bolgari proti onim, ki so jih rešili tega strašnega jarma? Ne posebno lepo!

V poslanski zbornici italijanski predložil je italijanski minister proračun in dva postavna načrta tikajoča se izrednih stroškov za vojsko in mornarico. Ker so se nekateri dohodki zmanjšali, nastane za leto 1890/91. mesto deficita 1,096.000 lir — kakor se je računalo — deficit 25,346.000 lir. — V adresni debati napadali so radikalci Imbriani, Turchi in Barzilai vladno politiko, posebno pa alijance. Crispi zavračal je napade. Glede alijanc je rekel: Vlada ima trdno voljo, ostati alijancem zvesta, ker imajo ofenziven značaj. Italije stališče v Afriki je zavidanja vredno in v Evropi nas tudi zavidajo. Polagoma pokazal se bode plod. Sicer pa vlada nima čalec sezajočih smotrov, saj je vender generalu Oeru zabranilo, da ni šel s svojimi četami v Kasalo. Kar se tiče garancijskega zakona, zagotovljeno je žnjim izvrševanje papeževe duhovne oblasti. Adresa vsprejela se je z veliko večino. — Ker posebna nota, izdana v pojasnilo letošnjega deficita, trdi, da se Italija finančno konsoliduje in hvali uzorno upravo, je gotovo na svojem mestu, da se dotaknemo nekega pogovora odstopenjskega ministra Giolittija z dopisnikom „N. Fr. Presse“. Giolitti je rekel mej drugim: „Drezal sem ministra za javne zgradbe, da napravi red mej inženirskim obojem. Samo za nadzorovanje železniških zgradb izda se 5.000.000 lir. Gradni načrt, ki je preračunjen na 800 milijonov lir, požrl bode najmanj tri milijarde. Kolika je brezbriznost vlada v upravi, kaže nam gradnja proge Cosenza-Nocera, kajti mala črta Cosenza-Rogliano, koja prevoziš z navadnim vozom v jedni uri, stane 20 milijonov. Nezaslišano pa je, da niti ne vedo, ali se bode drugi del črte sploh mogel zgraditi. Ponoviti se utegne tragikomični slučaj, ki se je dogodil pri gradnji črte Parma-Spezia, ko so morali čisto opustiti Borgado-tunel, koji je stal veliko milijonov, ker ni bilo možno dalje graditi železnice po dolini, v koja vodi tunel. Ni torej dolžnost vseh dobromislečih, da se uprejo takim brezmiselnim nameram? Vzrok, da sem odstopil, je upravna zistema, prošinjena po brez-pametni zapravljenosti“. Ni-li potemtakem skrajna drznost, da vlada še govori o vzornem gospodarstvu?

*) Drugo leto bode menda nova obravnava; kajti bolniško poslopje bode g. Gorup vendar prepustil v šolske namene, če ne za deklinško šolo, pa za obrtno ali druge učilnice.

**) Moralno odgovornost za ta članek prepuščamo g. dopisniku. Op. ured.

DOPISI.

Z Goč pri Vipavi, dne 19. decembra. (Izv. dop.) Prav je imel Vaš g. dopisnik, trdeč, da so dopisi iz naše vasi redki, kakor bele vrane; ali bolje bi bilo, da je še zdaj molčal; vsaj ne bi bil v posmeh drugim.

V vasi, kjer so vsi, od prvega do zadnjega, vedno upreženi v delo, tamkaj naj bi se napravilo „Bralno društvo“? Kdo bi hodil po dnevu čitat? Nihče. Niti enega ne dobite, g. dopisnik, v naši vasi, da bi delo popustil in šel v „Čitalnico“. Mislite, da imajo ljudje čas, kakor v kakem mestu ali trgu? Mislím, da veste, kaj se zgodi z onimi kmeti, ki ne skrbijo veliko za svojo kmetijo, ki raje okoli postopajo, kakor da bi pridno delali. Taki ne bodo nikdar dolgo časa v posesti imeli kmetije, ampak bodo v kratkem na „boben“ prišli, in potem s trebuhom za kruhom. Zvečer nam pa ni potreba knjige drugod loviti; vsaj nam je družba sv. Mohorja zopet podelila še-tero kratkočasnih, podneiljivih in koristnih knjig, katere ima vsak kmet dovelj za vse večere in nedelje celega leta prebirat. Če bi pa kateri vendar tako priden bil, da bi jih pred prebral, dobi lahko tudi druge lepe pripovedne spise; vsaj nismo res tako mrtvi za vse dobro, kakor je omenil g. dopisnik. V vseh bolj premožnih hišah, in teh, kakor ste omenili, jih je več, se dobi knjig na izobilje, katere so na posodo. Hočem jih le nekaj naštet: Zvon, Jurčičevi zbrani spisi, Slomšek, Stritar, Vodnik, Gregorčič itd. itd. Tudi časopisov dobimo dovelj, da zvemo, kaj se po svetu godi. Pri nas toraj lahko vsak čita, kdor ima veselje v to; kdor ga pa sedaj nima, ga tudi potem ne bi imel, če bi se napravilo „Bralno društvo“. Pri nas je toraj to nepotrebno, ker vsak ima lahko doma „Čitalnico“, če le hoče.

Pa g. dopisnik omenja tudi neko vrsto ljudi, ki niso v nobeno čast nam, ki se žnjimi bratimo. Kaj pa so vendar ti ljudje? To so narodni pevci, (vsaj te misli g. dopisnik, ker v drugo družbo ne zahajamo) ki se nekateri že čez dvajset let trudijo, da bi s svojimi lepimi in v arce segajočimi pesmicami ljudi razveseljevali in mu dušo blažili. Kaj pa je Ipavcu prijetnejše, kakor poslušati četverglasno lepo ubrano petje? Bode-li kdo toraj za zlo vzel, če se kdaj zberejo naši pevci v kaki gostilni in pri kozarcu vina lepe slovenske, pa tudi drugih slovanskih jezikov pesni prepevajo? Morebiti je g. dopisnik mislil, da je to toliko nečastno, da bi se žnjimi ne smeli bratiti? Pač pa so že nastopili na odru vipavske čitalnice in ga vselej s pohvalo zapustili. Tudi letos so imeli priliko, ko je g. Fr. Ferjančič daroval prvo sv. mašo, pokazati, kaj da znajo. Vse jih je z veseljem poslušalo in posebno I. tenor občudovalo. To društvo naj bi mi zapustili? Nikdar ne; temveč bodemo še z večjem veseljem delovali na narodnem polju v blagor domovini in svojemu narodu. In še trdnješa bode prijateljska vez med nami, in nikdar nismo še tako navdušeno zapeli lepe pesnice: Bratje v kolo se vstopimo, Dajmo složno si roke, Majki slavi prisecimo, zvesto zmir' ljubiti se . . . , kakor sedaj. In komaj čakamo sv. Štefana, da se bodemo zopet skupaj zbrali pri kozarcu vina in našem dobrotniku in veleposestniku, g. Štefanu Habetu, zdravice zapeli.

(Priobčili smo ta Vaš dopis, da ne bi nas dolžili pristranosti. Ali protestovati moramo najsvetejše proti namenu Vašemu, podtikati narodnim društvom po deželi, da v zgojujejo pohajače. Le tako razumemo mi Vaše besede. Ne prijatelj, tako ne pišejo in ne delajo narodnjaki. Vi hočete delati narodu v blagor, a rušiti hočete njega organizacijo, katere glavna vez so ravno društva. Menenje naše je, da po gostilnah človek istotako lahko postane pohajač, kakor po društvi. Sicer pa Vas prosimo, da čitate naš dopis „Iz Polja“.) Op. vredništva.

Iz Polja pod Ljubljano dne 17. decembra [Izv. dopis.] Sprejmi, draga „Edi-

nost“ veselo vest, da smo ustanovili tu v Polju novo bralno društvo. Marsikdo bi si mislil, da ni to kaj posebnega v bližnji okolici Ljubljanske ustanovitve bralno društvo. A ravno pri nas bilo ni lahko ustanoviti bralnega društva, kajti nihče ni hotel prvi začeti, in mislilo se je, da se ta ideja ne da izvršiti. Zadnji čas pa se je vendar začela kazati nenavadna živahnost in vnetje za društvo. 17. p. m. zbrali so se nekateri možje in mladenči, v gostoljubni gostilni „Pri Kuharji“ v Polji, da dogovorijo vse potrebno. Takoj osnoval se je začasni odbor štirih udov in sicer: g. Josip Mercina, krčmar in posestnik predsednikom, g. A. Lap, uradnik papirne tovarne na Vevčah, podpredsednikom, g. Franjo Kaučič nadučitelj pri D. M. v Polju, tajnikom, Ognjeslav Mercina (Krivčev) blagajnikom. Imenovani odbor sestavil je potem pravila, katere so ravnokar predložena c. k. vladi v Ljubljani v potrdilo. Upamo, da kmalo začne delovati naše društvo po geslu: Vse za vero, dom, cesarja, z združenimi močmi. Vsakdo, kdor le površno pozna naše razmere, bodo takoj sprevidel, da to društvo je nam jako jako potrebno, kajti oddaljeni smo toliko od mesta, da nam ni kazalo zahajati v mesto k narodnim vesellicam, in do sedaj tudi nismo imeli nikjer pravega mesta, kjer bi se mogli shajati. Gospa Antonija Kuhar, posestnica zgoraj omenjene gostilne, ponudila je gorenje prostora svoje gostilne brezplačno za bralno sobo, za kar se jej izreka tem potem najto-plejša zahvala.

Želim, da bi delovalo novo naše društvo v slogi in edinosti ter v blagor naroda in tako kazalo, da tudi v Polju žive možje, vneti za narodno omiko. Kdor se prišteva narodno prebujenim ali sploh olivkancem pristopi naj našemu društvu. Mislím, da je pri nas olika potrebna in na to delovalo bode v prvi vrsti ravno novo društvo, ki se sedaj še giblje v povojih, iz katerih se izkopati pomagajte Vi, na rodni možje in mladenči prej ko prej. Da je društvo potrebno, nas spominjajo dovelj slaba znamenja (pomislite na zadnji dogodek na Studencu), katerih bi ne bilo, ako bi hoteli vsi zavedni podpirati ter razširjati naše društvo. Mnogo bi se še dalo danes reči a naj bode dovelj. Klidem k koncu mlademu bralnemu društvu v Polju. Na mnogaja leta. Živio!!

Poljec „K.....“

Domače vesti.

Člani odbora političnega društva „Edinost“ vabljeni so k seji, ki bode dne 26. t. m. ob 10. uri pp. v prostorih „Delal. podp. društva“.

Za podružnico sv. Cirila in Metoda v Trstu nabrala je gdična Justina Micheli z krožujočim pismom 1 gold. 60 kr. — V pušici Slovanske Čitalnice v Trstu nabralo se je 7 gld. — Monsignor Černe, kanonik v Trstu, podaril je 2 gld.

Gosp. M. Truden daroval je „Dijaški kuhinji“ 18 gold. in „Slovanskemu pevskemu društvu“ pet gld. Hvala darežljivemu gospodu!

„Božičnica“ in „zabavni večer“, koja je minolo nedeljo priredila ženska podružnica sv. Cirila in Metoda, obnesla se je izborna. Dohodka okolo 100 gold. Popis prihodnjič.

Domača zabava bode dne 31. decembra t. l. na „Silvestrov večer“ v prostorih „Tržaškega podpornega in bralnega društva“ za društvene in po njih upeljene goste.

Pevsko društvo „Adrija“ v Barkovljah je imelo v nedeljo, dne 14. t. m. svoj III. izvanredni občni zbor, katerega so seudeležili udje-pevci v polnem številu in nekaj podpornih udov. Predrugečila so se pravila v smislu zakona in društvenih razmer. Zbor se je vršil v gostilni „Alla bella Trieste“, a potem so se zbrali pevci-

Adrijaši v krčmi „Pri društvu“, kjer se je pelo naše vrle zборе. Čeravno je bil mraz skoraj nestrpen, počastil je društvo kvartet tržaških gospodov nekrokarjev, spojivši se v veseljem in narodnem duhu z domačini-Adrijaši! Omenjati nam je še, da je bil pri tem zboru kot zastopnik politične oblasti (magistrata), znani prijatelj, g. Capovila Visintini. Ko mu je bilo govoriti, se je izrazil, da slovenskega ne umeje! Čemu pošilja toraj magistrat k zborom slovenskih društev svoje zastopnike, če ti ne razumejo jezika, v katere se vrši zborovanje???

Društvo „Velesila“ v Šklednju priredi dne 11. p. m. veselico s petjem, igro in plesom. Povabila se bodo razpošiljala v kratkem.

Iz Tržaškega mestnega sveta. Zadnja seja bila je posebno zanimiva, ker so se v tej seji gg. mestni očetje neskončno osmešili. Svétnik Spadoni interpeloval je namreč predsednika radi po političnem društvu „Edinost“ o priliki ljudskega štetja izdanega navoda, odnosno: kaj da je ukrenil magistrat, da se kaznujejo „prov-zročitelji“ tega manifesta. — Predsednik odgovori, da je magistratu došel tak slovenski „manifest“ in da so ga odstopili državnemu pravdnistvu radi „morebitnega“ pregreška proti tiskovni postavi in hujkanja proti drugim narodnostim. — „Manifest“ ta je izdalo politično društvo „Edinost“, katerega odbor je tudi podpisal in ta odbor bode prav rad in kaj lahko odgovarjal na vsa vprašanja, koja bi se mu utegnla staviti. Sicer pa naj si gospodje na magistratu zapomnijo, da tudi mi vemo, kako da zahteva tiskovna postava in da nismo letošnji zajci, ki bi šli tako lahko na led. O „hujkanju proti drugi narodnosti“ ni govora, kajti „italijanaši“ niso narodnost. Vsa ta grozva jeza nam pa svedoči, kako dobro jo je pogodil odbor „Edinosti.“ Slovensko občinstvo pozivljamo, da se strogo vede po omenjenem „navodu“, koji g. Spadonijsa toli v oči bode. — Gospóda so se torej začeli zatekati k državnemu pravdnistvu! — Čudno!

Slovenske agitacije ob priliki ljudskega štetja. Pod tem naslovom zagnal se je zopet v nas „Il Piccolo“, češ, da znani agitatorji okoličanski rujejo, da bi se ljudsko štetje izvršilo v čast „della grande Slavia“ in v popolno zrušenje italijanstva, dočim se je meščanstvo lotilo tega dela z vso resnostjo. Izpodtika se posebno ob izrazu „neprijatelj“, kojega je rabilo politično društvo „Edinost“ v svojem „navodu“. Ali morda niso naši narodni nasprotniki?! Ne pokažejo-li pri vsaki priložnosti neugasljivega svojega sovraštva do naše narodnosti?! Nas-li ne psujejo dan na dan, da smo inferijorno pleme, nepristojno kulturi. Ali ne delajo njih zaupni možje na to, da povišajo bremena ubogi okolici, mesto da bi proslili olajšav, kakor bi bila njih dolžnost?! Na namere vladine glede nove užitinske linije niso niti vedeli ali prav za prav niso hoteli dati primerne odgovora, nego odgovorili so jednostavno: Dobro, ako ti vlada toliko in toliko zahtevaš, nimamo nič proti temu, ali potem moraš tudi nam toliko in toliko dovoliti. Mesto, da bi bili zahtevali olajšav, zagovarjali so koristi fiskusa; mesto da bi bili skušali bremena zmanjšati, so jih podvojili. In to niso potemtakem naši neprijatelji?! Grožnja rečenega lista, da bi lahko meščani okoličanom odtegnili zaslužek, je smešna in nesramna. Ako perice naše perejo vaše umazano perilo, morajo pač vsak krajevar krvavo zaslužiti in nikakor jim ni smeti očitati, da trkajo liki beračice na mestna vrata. Pravite, da okolica ne bi mogla živeti brez mesta. Nimamo danes časa, da bi bavili s to neosnovane trditvijo, ali tudi to je gotovo, da tudi mesto brez okolice ne more živeti. Vaši Gorški prijatelji so se o tem dovoljno prepričali. Zapomnite si, da krvavi žulji in potne srage okoličanov služijo v to, da vam slade življenje in potrebujete morda

vi bolj njih, nego oni vas. In zato naš čisto nič ne plašijo vse vaše grožnje. Sicer pa ostanemo pri tem, da je pri ljudskem štetju napisati le oni jezik kojega govorimo v družini, kajti ta je naš pravi občevalni jezik.

Ker se bojite, da ne bi mi poleg slovenskih šol v mestu zahtevali še „kaj drugega“, vam odgovorimo jednostavno in po vaše: Sissignore! Samo malo potrpite: najprej šole, potem pa „tisto drugo“!

„Fleisszettel“, kojega je napisal državnozbornski poročevalec ljubljanskega „Slovenca“ „pridnosti“ naše italijanske stranke, je po našem prepričanju — in mi vender poznamo tukajšnje razmere — povsem nezaslužen. Temu se ni potreba čisto nič čuditi, ako so nas Italijani se svojo petičijo prehiteli, ali prioriteto je vsekako prisoditi naši petičiji. Ali kako smo postopali mi, in kako so postopali oni! Mi smo postopali pošteno, oni pa ne. Naših 1453 podpisov so pristni in resnični od prvega do zadnjega, dočim po vestnem računanju naših zaupnih mož, ni italijanske petičije resnično podpisalo niti 150 okoličanov. Ako „Slovenec“ taka pridnost ugaja, slobodno mu. Konkluzijo, izvirajočo iz te istine, naj si pa blagohotno sestavi „Slovenec“ sam. Ko so doznali, da se podpisuje naša petičija — in doznali so, predno je bila objavljena v „Edinosti“ — zveržili so v naglici nek spis, ki se po svoji vrednosti niti približno ne da primerjati naši petičiji in kojega celo razumni Italijani, bivajoči v okolici niso hoteli podpisati (lahko bi naveli posamične slučaje), ter potem zagnali svoje magistratne sluga po okolici, da bi nabirali podpise. Mi pa nimamo vsega magistratovega aparata na razpolago; pri nas morajo narodno delo vršiti rodoljubje sami. In ako ne bi bile nekaterim ljubljanskim gospodom naše razmere do cela terra incognita, bi morali poznati mučen naš položaj, ko se nam je boriti se skoraj neverjetno nezaupljivostjo po italijanskih agitatorjih zbeganega našega ljudstva. In ljudstvo je bilo v tem slučaju še posebno zbegan, ker sti krožili dve petičiji v tej zadevi. Dvema našima nabiralcema podpisov ljudstvo samo zato ni zaupalo, ker njuni imeni niti bili prijavljeni v „Edinosti“. Zaupni možje so nas sami proslili, da prijavimo petičijo v listu, da se jim tako delo olehča. Sedaj pa sodi svet, smo-li res nepremišljeno ravnali! — Da bi gospodje v Ljubljani vedeli, koliko truda, pisarij in potov je prozročila ta petičija posamičnim rodoljubom — in mej temi so bili tudi gospodje pri „Edinosti“, s katerimi slovi se nas kaj rado označuje — bili bi se svojimi sodbami in obsojanji bolj previdni. Pri „Slovenec“ je že stara tradicija — te svoboščine bi mu ne hoteli kratiti — da proti koncu leta vrže par polen pod noge onim listom, koji mu ne ugajajo, ali da se bode poprijel te, povsem neprikladne prilike, ko gre za vitalne interese naših slovenskih okoličanov, ne bi bili pričakovali.

Kdo je nestrpen? V tiskarni lista „Piccolo“ nastavljen je stavec Valentin Vouk. Ker pa je sodeloval pri vseh naših društvih „Velesila“, odpustilo ga je vodstvo tiskarne iz službe. Kdo je torej nestrpen?! Žalostno je, da naši ljudje še take liste podpirajo!

Kje je Ljubljana? Pod tem naslovom se nam piše: „Edinost“ in „Nova Soča“ kritikovala sta čestokrat odnošaje, obstoječe v naši metropoli. Na te zatožbe prihajale so zopet pritožbe, da se vender preveč udriha po našem glavnem mestu. Toda sodi kdo o tem, kakor hoče, dolžnost nam je vender-le, da objavimo naslednje: Nek okoličan služil je v minolem poletju kot postrešček v restavraciji ljubljanske čitalnice. Koncem meseca avgusta zapustil je dotičnik imenovano službo in lastnik čitalnične restavracije mu je napravil nemško spričevalo. Na mestnem magistratu bele

naše Ljubljane napravili so na omejenem pričevanju navadno uradniško opazko tudi v nemškem jeziku in na mestnem pečatu samem je bilo čitati ta-te napis: „Magistrat der L. F. Landeshauptstadt Laibach“. Odločni, narodni mestni zastopniki Ljubljanski, ki so na glasu razvnetih radikalcev, so po menenju pisca teh vrstic pač le blaga jagnjeta!

Čitalnica v Planini bode imela svoj občni zbor z običajnim vspešnim v dan 28. decembra t. l. ob 5. uri popoldne v društveni sobi, h kateremu vse prave in podporne ude najuljudneje vabi podpisani odbor. Ker bode po obnem zboru prosta zabava in ker se bodo vsprjemali tudi ta dan novi udje, nadejamo se zopet lepega večera. Odbor čitalnice.

Priprave za odpravo proste luke.
Javna skladišča v novi luki, kakor tudi druga dela, se pridno završavajo in brez dvojbe bodo ob pravem času dokončana. Z druge strani tudi vlada z raznimi dogovori, konferencijami in shodi ukrepa razne naredbe, katere se vpeljejo po sklenitvi Trsta z ostalimi colnimi deželami. Drugo polovico meseca januarja se snide na Dunaju konferencija, na kateri se bode zadnjikrat obravnavale sedanje razmere v Trstu in na Reki in dotični predlogi za njih uravnanje po odpravi proste luke. Meseca februarja pridejo predlogi pred državno zbornico ter se definitivno rešijo. Z 1. januarjem prihodnjega leta uvede se tudi nova vozna tarifa iz notranjosti v Trst in dalje na Izohod po znatno znižani ceni, da se uniči upljiv nemške linije iz Hamburga na Vstok. Kakor poročajo iz Dunaja, ustanovila se je neka družba kapitalistov, katera osnuje v tržaški okolici veliko čistilnico petroleja z namenom, tekrovati z reško.

Zrušena ladija. C. in kr. višje mornarično zapovedništvo je odredilo, da se zruši vojna ladija „Schwarzenberg“, koja so iztesali l. 1851—53. v beneške ladjetesalnici. Ime „Schwarzenberg“, ki spominja na slavno Tegethoffovo bitko pri Helgolandu, poda se sedanji vojni ladiji „Dandolo“.

Dunajska borza	
23. decembra.	
Enotni drž. dolg v bankovcih — — —	89.20
„ „ „ v srebru — — —	89.20
Zlata renta — — — — —	107.70
5% avstrijska renta — — — — —	101.02
Delnice narodne banke — — — — —	980.—
Kreditne delnice — — — — —	301.01
London 10 lir sterlin — — — — —	114.80
Francoski napoleondori — — — — —	9.09
C. kr. cekini — — — — —	5.45
Nemške marke — — — — —	56.45

Javna zahvala
Dolžnost nam je, da izrečemo v imenuseh slovenskih starišev, katerih otroci so bili pri „boženični“ obdarovani, najprisknejšo zahvalo vseh slavnih gospodi, katera je v ta namen kaj podariti blagovolila. Hvala na toliki ljubezni do naše dece! Milo se nam je storilo, videče, kako da se za naše otroke skrbi. Zato pa obljubimo, da jih hočemo vzgojevati po onih načelih, kakor nam je priporočila gospodičina vrtarica. Bog poplati in brata naša sv. Ciril in Metod!

Andrej Gorjup.

Griena bol kašalj. hreputavica, promuklost, nazeh zadavica, rora, zapala ustijuh itd. mogu se u kratke vrijeme izliečiti rabljenjem

NADARENIH 8—30

Prendinijevih sladkišah
(PASTIGLIE PRENDINI)

Šte jih gotovi Prendini, lučbar i ljekarnar u Trstu. Veoma pomažu učitelj, propovednikom itd. Prebdenih kašljnih noćih, navadne jutranje hreputavice i grlenih zapalnih nestaje kao za čudo uzimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se paziti od varalica, koji je ponašajuju. Zato treba uvijek zahtijevati Prendinijeve sladkiše (Pastiglie Prendini) te gledati, da bude na omotu kutijice (škatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima tiskanu na jednoj strani „Pastiglie“, na drugoj „Prendini“.

Clena 30 nč. kutijici zajedno sa napatkom. Prodaju se u Prendinijevoj ljekarni u Trstu (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnijih ljekarnah svijeta. 43—43

Lastnik pol. društva „Edinost“.

!! Pozor !!

Naznanjam slavnemu občinstvu, da prodajam na trgu **Ponte Rosso** šte. 3.:

Mleko iz St. Petra

na Krasu, 4—6

ki je vsaki dan sveže molženo in se dovaža v Trst po dvakrat na dan.

Liter mleka stane 12 kr., smetana ali posnetek pa 80 kr. liter. Surovo maslo 1 gld 20 kr.

Fran Geržina.

Riunione Adriatica di Sicurtà v Trstu.

Zavaruje proti požarom, provozu po suhem, rekah in morju, proti toči, na življenje v vseh kombinacijah

Glavnica in rezerva društva dne 31. decembra 1883
Glavnica društva gld. 3,300,000—
Rezervni fond od dobičkov „ 536,622 00
Posebna rezerva dobičkov od zavarovanja na življenje 150,000—
Rezervni fond za podjetje na premikanja vrednostnih efektov 161,500—
Premijna rezerva vseh oddelkov „ 7,342,780 38
Rezerva za škode „ 267,601—

24—24 V portfelju:
Premije, ki se imajo potirjati v prihodnjih letih „ 16,954,118 55
Skupni znesek v h škod plačanih od l. 1838 do 1883 gld. 114,949,847 05

Urad ravnateljstva:

Via Valdirivo, št. 2 (v lastnej hiši.)

PROTI DIMU!

Izdelujem dimnike proti dimu, s katerimi jamčim za dober vseh tudi pri najslabših dimnikih, za najnižjo ceno petnajst gold. Dimniki ti se postavljajo v rabo prikladno položaju.

Za administratore in posestnike hiš izdelujem nove ključce po dvalet nč. — Poprave ključavnic atanejo tudi 20 kr. — Katero-koli drugo delo po pogodbi.

Zastop tovarn za poljedelske stroje in aparate za slično, kakor tudi za tehtnice in cimentirane uteži.

Izdelujem naprave za uravnanje toplote po tovarnah za testo, po stanovanjih, tovarnah za konzerve, za sušilnice in druge različne potrebe industrije. 16—2

Ključavničarska delavnica

Josipa Zolia

Ulica Via Rossetti številka 6, — (uhod v ulici Chiozza.)

J. PSERHOFER

ljekarna u Beču, Singerstrasse broj 15.

zum goldenen Reichsapfel.

Kričistilne kroglice, nekaj imenovane univerzalne kroglice, poznate kot domače sredstvo proti zabasanju.

Jedna škatljica z 15 kroglicami stane 21 kr., jeden zavitek šestih škatljic 1 gld. 5 kr., pri nefrankovani pošiljavi po povzetju 1 gld. 10 kr.

Ako se denar naprej pošlje, ni treba plačati porto, in stane: 1 zavitek kroglic 1 gld. 25 kr., 2 zavitka 2 gld. 30 kr., 3 zavitki 3 gld. 35 kr.; 4 zavitki 4 gld. 40 kr., 5 zavitkov 5 gld. 50 kr., 10 zavitkov 9 gld. 20 kr. (Manj, kot jeden zavitek se ne pošilja).

Prosimo, da se izrečno zahteva

„J. Pserhoferjeve kričistilne kroglice“

in paziti je, da ima pokrov vsake škatljice isti podpis J. Pserhofer v rdečih pismenih, katerega je videti na navodilu za porabo.

Balzam za ozeblina J. Pserhoferja 1 posodica 40 kr., prosto poštnine 65 kr.

Trpotčev sok, 1 steklenica 50 kr.

Amerikansko mazilo za trganje 1 posodica 1 gld. 20 kr.

Prah proti potenju nog, škatljica 50 kr., poštnine prosto 75 kr.

Balzam za goltanec, 1 steklenica 40 kr., poštnine prosto 65 kr.

Zivljenska esenca (Pražke kapljice) stekleničica 22 kr.

Angleški čudežni balzam, steklenica 50 kr.

Fijakerski prašek, 1 škatljica 35 kr., poštnine prosto 60 kr.

Tanokininska pomada J. Pserhoferja, pospešujo rast las, škatljica 2 gld.

Univerzalni plašter prof. Steudela, posodica 50 kr., poštnine prosto 75 kr.

Univerzalna čistilna sol A. W. Bullricha, izvrstno domače sredstvo proti posledicam slabe prebave, 1 zavitek 1 gld.

Razven imenovanih izdelkov dobivajo se še druge farmacevtske specialitete, ki so bile po vseh avstrijskih časopisih oznanjene. 2—12

Razpošiljanja po pošti vrše se točno, a treba je denar poprej doposlati; večja naročila tudi po poštne povzetju.

Pri dopošiljavi denarja po poštnej nakaznici, stane porto dosti manj kakor po povzetju. 10—12

Išče se učenec

za prodajalnico mešanega blaga na deželi, koji je najmanj IV. razredno ljudsko šolo dovršil; prednost tistemu, ki ima poldrugo ali vsaj enoletno prakso. — Nastopi se služba s prvim januarjem 1891. — Kje? — pove upravništvo.

FILIJALKA

c. kr. priv. avstr. kreditnoga zavoda za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni odkaz 3%	30-dnevni odkaz 2%
8- „ 3 1/2%	3-mesečni „ 2 1/2%
30- „ 3 3/4%	6- „ 2 1/2%

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri se nahajajo v okrogu pripozna se nove borestna tarifa na temelju odpovedi od 8. oktobra, 12. oktobra in 3. novembra.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2 1/2% na vsako svoto. V napoleonih brez obresti

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropavo, Reko kakor za Zagreb, Arad, Bozen, Gradec, Hermanstadt, Inmost. Celovec, in Ljubljano — brez troškova

Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov 24—24 pri odbitku 1% provizije.

Predjmi.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednostni obrsti po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 4. oktobra 1890.

24—24

Slavno občinstvo!

Naznanjam slavnemu občinstvu, da sem prevzel gostilno

„Alla Stazione“

(poprej „Alla Luna“)

v ulici Via Benvenuto, blizo kolodvora. Izvrstne jedi in izvrstne pijače.

Spoštovanjem

2—1

Andrej Sušek.

Prašek za prsi.

(Ne kašljaj).

Najbolje sredstvo proti kašlju, hripavosti, hripi, nahodu in drugim kataralitičnim afekeijam. — Ena škatljica z navodilom stane 30 kr. 3—10

Zobobol mine precej, ako se pomaže z „Algoformom“. Stekleničica stane 20 nč. Dobi se samo v odlikovani lekarni Praxmarerjevi „Al due Mori“, „Piazza grande“ v Trstu. Zvnanja naročila izvršujejo se z obratom pošte.

La Filiale della Banca Union TRIESTE

s' occupa di tutte le operazioni di Banca e Cambio - Valute.

a) Accetta versamenti in Conto corrente, abbonando PER BANCONOTE: PER NAPOLEONI:

3% o. preav. di 5 g. ni	2 1/2% o. preav. di 20 g. n
3 1/2% „ „ „ 12 „	3 „ „ „ 40 „
3 3/4% „ „ „ 4 mesi fisso	3 1/2% „ „ „ 3 mesi
3 1/2% „ „ „ 6 „	3 1/2% „ „ „ 6 „

Il nuovo tasso d'interesse principierà a decorrere sulle lettere di versamento in circolazione dal 1 e 8 Marzo 1890 a seconda del relativo preavviso.

In Banco giro abbonando il 2 1/2% interesse annuo sino a qualunque somma: prelevazioni sino a f. 20,000, a vista verso chèque; Importi maggiori preavviso avanti la Borsa. — Conferma dei versamenti in apposito libretto.

Conteggia per tutti i versamenti fatti a qualsiasi ora d'ufficio la valuta del medesimo giorno.

Assume per propri correntisti l'incasso di conti di piazza, di cambiali per Trieste, Vienna, Budapest ed altre principali città, rilascia loro assegni per queste piazze, ed accorda loro la facoltà di domiciliare effetti presso la sua cassa franco d'ogni spesa per essi.

b) S'incarica dell'acquisto e della vendita di effetti pubblici, valute e divise, nonché dell'incasso di assegni, cambiali e coupons, verso 1% di provvigione.

c) Accorda ai propri committenti la facoltà di depositare effetti di qualsiasi specie, e ne cura gratis l'incasso dei coupons alla scadenza.

d) Vende le Lettere di pegno 4 1/2% e 5% della Banca Commerciale Ungherese di Pest e le lettere di pegno 4% dell'i. r. priv. Banca Ipotecaria austriaca di Vienna. 24—24

Trieste, 24 Febbrajo 1890.

Postilja blago dobro spravljeno in poštine prosto!

Teodor Slabanja

srebrar v Gorici, ulica Morelli št. 17,

priporoča se vljudo pri visoko čistiti duhovščini v napravo cerkvenih posod in orodja najnovejše oblike, kot: monstranc, kelihov itd. itd. po najnižji ceni.

Stare reči popravi, ter jih v ognji pozlati in posrebrti. Na blagovoljno vprašanja radovoljno odgovarja. 48—50

Postilja blago dobro spravljeno in poštine prosto!

TRZASKA HRANILNICA

Sprejemlje d-narne vloge v bankovcih od 50 nč. do vsacega zn-aka vsak dan v tednu razun praznikov, in to od 9—12 ure opoldne. Ob nedeljah pa od 10—12 ure dop. Obresti na knjižice. 3%

Plačilo vsak dan od 9—12 ure opoldne. Zneske do 100 gld. prej. zneske preko 100 do 1000 gld. mora se odpovaliti 3 dni, zneske preko 1000 gld. pa 5 dni prej.

Ekomptuje menjice domicillirane na tržaškem trgu po 5 1/2%.

Posojuje na državne papirje avstro-ograke do 1000 gld. po 5 1/2%.

Višje zneske od 1000 do 5000 gld. v tekočem računu po 5 1/2%.

Večje svote po dogovoru.

Daje denar proti vknjiženju na posestva v Trstu. Obresti po dogovoru.

TRST, 2. oktobra 1890

24—24

Izdajatelj in odgovorni urednik Maks Cutič.

Tiskarna Dolenc v Trstu